

Hogyan kapcsolódik az érzelemfelismerés a depresszióhoz?

Kutatási eredmények szerint sok depressziós személy

- nehézségekkel küzd a más személyek által kifejezett érzelmek felismerésében
- hajlamosak a semleges arckifejezéseket szomorúnak vagy elutasítónak ítélni

A nonverbális jelek észlelése

Példa

Valaki megérinti a halántékát.

Ön szerint mi lehet ennek az oka?

Mi az, ami segíthet a válasz megtalálásában?

- Előzetes ismeretek a személyről: Küzd az illető migrénnel?
- Környezet/szituáció: Egy feladatra koncentrálsz? Esetleg fáradt, mert rosszul aludt?
- Önfigyelés: Én mikor szoktam megérinteni a halántékomat? (De vigyázzon! —nem lehet mindig azt feltételezni, hogy a mások viselkedése mögött álló okok ugyanazok, mint a saját viselkedése esetében!)
- Arckifejezés: Az illető fáradtnak tűnik, úgy látszik, hogy gondolkodik, láthatóan fájdalmai vannak, stb.?

Nehezebb értelmezni egy másik személy kifejezéseit, ha nem ismerjük őt és nincsenek egyéb támpontjaink sem.

- Az arckifejezések és a gesztusok nem mindig egyértelműek!
- Néha bizonyos betegségek (pl. Parkinson-kór) vagy egyes szerek (pl. Botulinumtoxin/Botox®, antipszichotikumok) is vezethetnek kevésbé hangsúlyos mimikához. Ekkor még nehezebb egyértelmű következtetéseket levonni a másik érzelmi állapotáról.
- Érdemes további információkat beszerezni a másiktól ahhoz, hogy az arckifejezéseit és a gesztusait megbízhatóan értelmezhessük.

Az alábbiakban olyan arckifejezések összetevőit soroljuk fel, melyekkel gyakran találkozunk a mindennapok során. Írja le, Ön hogyan értelmezné

spontán ezeket és írjon további lehetséges értelmezéseket is. Az első sorban egy példát fog találni.

Mire utalhatnak az arcifejezések alábbi összetevői?

Arckifejezés összetevői	Spontán értelmezés	1. további értelmezés	2. további értelmezés
Homlokráncolás	<i>Harag</i>	<i>Irritáltság</i>	<i>Koncentráció</i>
Összeszorított ajkak			
Üveges tekintet			
Összevont szemöldök			
Felhúzott orr			
Lekonyuló száj			
Lefelé irányuló tekintet			

Ahogy láthatta, több értelmezési lehetőség is elképzelhető! A pontosabb értelmezéshez több információra van szükségünk.

Ha olyan helyzetbe kerül, amikor egy olyan arckifejezéssel szembesül, amelyről nem tudja biztosan, hogy mit jelent, mit tehet, hogy biztosabban meg tudja ítélni?

Mire is jók az érzelmek valójában?

(1) Az érzelmeket használhatjuk kommunikációra

- Az érzelmeket arckifejezések által fejezzük ki. Ezek gyakran gyorsabban közvetítenek információt, mint a szavak. Időnként még az előtt, hogy tudatosan felfognánk azokat ("megérzés").

Fel tud idézni olyan helyzeteket, amikor az érzelmek segítettek Önnek kommunikálni?

---

(2) Az érzelmek előkészítik a viselkedést

- Lehetővé teszik számunkra, hogy fontos helyzetekben gyorsan cselekedjünk, anélkül, hogy gondolkodnunk kellene.
- Fontos testi változásokat indítanak el. Például a félelem megnöveli a szívritmust, felkészítve minket ezáltal a harcra vagy a menekülésre (vagyis a "harcolj vagy menekülj" válaszra).

Fel tud idézni egy olyan helyzetet, amelyben az érzelmei tették lehetővé az Ön számára, hogy gyorsan reagáljon?

---

(3) Az érzelmek biztosítják, hogy élettél telinek érezzük magunkat. Negatív érzelmek nélkül pozitívak sem léteznének!**Az érzelmek mindig a valóságot tükrözik?**

- **Nem**, az érzésinknek nincs mindig igazuk!
  - Ha értéktelennek érzem magam, az nem azt jelenti, hogy értéktelen is vagyok.
Az érzelmek időnként rossz tanácsadók lehetnek!
  - A depressziós személyek hajlamosak "érzelmi következtetéseket" alkalmazni, ami azt jelenti, hogy hisznek abban, hogy a negatív érzések mindig teljes mértékben kifejezik, ami valójában történik ("Szeretetlennek érzem magam, tehát engem senki sem szeret!").
- Kutatások szerint saját hangulatunk befolyásolja, hogyan értelmezzük mások arckifejezéseit és gesztusait.
- Ha depressziós hangulattal küzdünk, gyakran feltételezzük, hogy mások elutasítanak bennünket (gondolatolvasás).
- Az arckifejezéseket és a gesztusokat tehát gyakran nem "rózsaszín szemüvegen" keresztül látjuk, hanem sokkal inkább egy sötét szemüvegen keresztül értelmezzük.

Próbáljon meg visszaemlékezni olyan helyzetekre, amikor a saját hangulata esetleg befolyásolta azt, ahogyan valaki másról vélekedett. Gondolja át azt is, hogyan alakult volna az ítélete, ha másfajta hangulatban lett volna. Az alábbi példák segítségül szolgálhatnak.

Helyzet	Az Ön hangulata	Az Ön által kialakított magyarázat	Lehetséges alternatív hangulati állapot	Új magyarázat
<i>A vonaton mellettem ülő személy rám mosolyog.</i>	<i>Depressziós</i>	<i>Kíváncsiskodik,</i>	<i>Boldog</i>	<i>Barátságos. Jó olyan valakit látni, akinek jó a hangulata.</i>

Összegzés

Szemponatok a tanuláshoz- összefoglalás

- Az érzelmeket kísérő viselkedések nagyon hatékonyak. Számos funkciójuk van és fontosak a túléléshez.
- De az érzelmek nem mindig felelnek meg a "tényeknek." Csak mert visszautasítva érzem magam, az nem biztos, hogy azt jelenti, hogy vissza is utasítottak.
- Mások arckifejezései és gesztusai fontos támpontot jelentenek az érzéseikre vonatkozóan. Azonban félrevezetőek is lehetnek!
- Ahhoz, hogy megállapíthassuk mi munkálkodik a másokban, érdemes számításba venni egyéb információkat is az arckifejezések mellett (a személlyel kapcsolatos előzetes ismereteket, a konkrét helyzetet, stb.), vagy megkérdezni tőle, mit érez.
- A saját hangulata nagyban befolyásolja, hogyan észleli az Önt körülvevő világot.

Megjegyzések

Nyitva maradt kérdések, felmerülő problémák, vagy tapasztalatok, melyekről szeretne a következő ülésen beszámolni:

Egyéb megjegyzések:
